

PETER ULRIK FREDERIK SCHJØTT OG STEEN STEENSEN BLICHER

Et forsøg på
at støtte Blicher i Odense for hundrede år siden

Af Povel Skadhauge

Den 1. august 1939 var det hundrede år siden Steen Steensen Blicher første gang stævnedes til folkemøde på Himmelbjærget. Det der nu er dagligdags: møder og stævner rundt om i landet, var dengang noget ukendt, og først Blichers Himmelbjærgfester indledede den udvikling, som siden har fundet sted. Skønt ideen blev taget op, på Skamlingsbanken og andre steder, kneb det med tilslutningen til Himmelbjærgmøderne; der gik kun nogle få år, så ebbede det hele ud, og Blicher stod skuffet tilbage. Han havde ikke selv magtet at føre møderne igennem fra år til år, og da andre trådte til, blev han skubbet ud — men dermed var det også ude med Himmelbjærgfesterne for den gang. 1844 blev den sidste holdt.

En af grundene til, at Blichers person blev betragtet som mindre værdifuld som leder af møderne, er at søge i hans slette økonomiske forhold. Skønt han sad i et godt embede og også som forfatter havde indtægter, havde han svært ved at få penge til at slå til til sin store familie. Foruden en stiftsøn havde han ti børn at opdrage, og efter hans broders død tog han desuden dennes tre børn til sig. Derfor kneb det, og når han var i pengetrang, henvendte han sig gang på gang så til den ene, så til den anden med bønsskrifter om lån og støtte, og det var naturligvis ikke velset. Hertil kom, at han efterhånden havde fået rygte for drikfældighed på sig. At han yderligere af og til havde strid med sine foresatte om sin embedsførelse, skulde ikke gøre ham mere agtet i almindeligt omdømme.

Men *digteren* Blicher havde alligevel vundet sig venner, og som skaberen af de uforgængelige værker var det muligt at samle sym-

pati om hans person. Der skal her fremdrages vidnesbyrd om en støtte, man forsøgte at yde ham fra Odense for hundrede år siden.

Blicher havde gentagne gange for sine døtre søgt om optagelse i og understøttelse fra det Petersenske jomfrukloster, som Blicherslægtes kvindelige medlemmer var berettiget til at nyde ophold eller rente af, og hans ældste datter Christiane blev da også efter hans død optaget i klosteret. Men i Blichers levetid kom der ikke noget positivt ud af hans henvendelser.

Den 3. september 1839 indeholdt Kjøbenhavnsposten under titel „Indstændig Begjæring“ et indlæg fra Blicher, hvis indhold i korthed var, at Blicher havde søgt for sin ældste datter om en ledig plads i det Petersenske jomfrukloster, men fra bestyrelsen havde han modtaget afslag af sådan form og indhold, at han følte sig såret og forurettet. Han henvendte sig nu til offentligheden og bad om råd og vejledning med hensyn til fremgangsmåden for over for klosterets bestyrelse at kunne forfægte sin slægts ret.

Denne „indstændige begæring“ blev optrykt i Fyensposten den 11. september 1839 under titelen: „Opfordring til retsindige Medborgere“, og redaktionen tilføjede en appel om at hjælpe den „fattige og betrængte“ digter ved at tegne „en stor, en talrig Subscription paa et Udvalg af Blichers Skrifter“, idet der henvistes til en indbydelse, som Blicher nylig havde udstedt. Der sigtedes her til en subscriptionsindbydelse, som havde været trykt i Hempels Avis den 8. juli 1839: „Af Grunde, som jeg vel kunde være bekjendt, men som jeg dog ikke finder passende, selv at bekjendtgjøre, agter jeg, paa eget Forlag, snarest muligt at udgive i Samling tre Noveller: „Maskeraden“, „Skytten paa Aunsbjerg“ og „Viinhandlerens“. Prisen vil blive den sædvanlige arkviis, og ikke overstige 4 Mk. for Exemplaret. — Subscription modtages paa S. Hempels Boglade. Spentrup den 11. Juni 1839. St. St. Blicher“. Bogen, der udkom på Blichers forlag i november 1839, trykt hos Elmenhoff i Randers, var „Kornmodn“, en samling noveller og digte m. m.

Ved opfordringen i Fyensposten foresloges redaktør Hempel til

sammen med Ove Thomsen og Carl Bagger at stå i spidsen for denne støtte til Blicher. Men der kom, så vidt det kan ses, intet ud af det.

Fyenspostens redaktør, som udsendte opfordringen, var præsten Peter Ulrik Frederik Schjøtt, der fra april 1835 til februar 1838 havde været personel kapellan i Vissenbjerg. På titelbladet af hans digtsamling fra 1842, som omtales nedenfor, kalder han sig „forhen konstitueret Sognepræst for Vissenberg Menighed“. Han var født den 31. august 1802 i Skibet sogn ved Vejle på gården Kølholt, som ejedes af hans fader, proprietær Søren Schjøtt, var blevet student fra Kolding 1821 og teologisk kandidat 1830. Efter sin kapellantid i Vissenbjerg opholdt han sig i Odense, hvor han i tiden april—december 1839 redigerede Fyensposten. I 1843 blev han sognepræst til Askø i Fuglse herred på Låland, og i 1851 til Skallerup og Vennebjerg i Vendsyssel. En tid var han folketingsmand for Maribo amts 2. kreds. Han døde den 11. november 1873.

Allerede i studentertiden havde han fået udgivet en digtsamling „Dania“, som kom i København 1828. I Fyensposten skrev han såvel prosaiske som poetiske bidrag, og den 28. september 1839 indeholdt bladet et anonymt hyldestdigt til Blicher fra hans hånd:

STEEN STEENSEN BLICHER

„Da requiem! requietus ager bene credita reddit.“

Over Jothland Natten ruger
Med sit mørke Taagebelte;
Skygger af henfarne Helte
Staae med Skjoldet — Haanden knuger
End det staalbeslagne Hjalte
Som den Stund, da Hildur kaldte.

Stormen farer over Hede,
Lyngen bøier sig og sukker,
Maanen gyser bleg og dukker
Sig bag Sky for Stormens Vrede;
Barden med den stærke Skulder
Viger ei for Stridens Bulder.

Harpeslag, liig Vindstød, jager
Sløret bort fra Maanens Øie;
Det blev lyst paa Kampens Høie —
Og der staaer en Skjald saa fager,
Høi og rank som Bøgens Stamme
I hans Blikke Modets Flamme.

Er det Locklins Drot, som kjæmper	Flyver over Herthas Lunde,
Djervtmod Lodas ¹⁾ Troldoms Vaaben?	Flyver over Sveas Kyster;
Sværdets Gny og Lodas Raaben	Sangens Fugl sin Vinge ryster
Stormens dybe Susen dæmper —	Høit ved Noras Klippegrunde —
Bardens Sang til Harpestrænge	Efterklang af Einars Bue
Flyver over Fionas Vænge.	Maa vel Nordens Sønner hue.

Overalt i Nordens Riger, —
 Hvor de stærke Toner løde
 Om en liflig Morgenrøde,
 Som af Fremtids Taage stiger, —
 Overalt fra Nordens Tunger
 Jothlands Skjaldeqvad gjenrunger.

Lænet til sin Bøsse lytter	Borgeren i Stadens Larmen,
Jagtens Søn til Jægersangen;	Viismand i det lune Kammer,
Bonden bag sin Plov i Vangen,	Mærke Sangens rene Flammer;
Kampens Veñ, den snare Rytter,	Brystet svulmer høit af Varmen, —
Søemand blaa, paa Hav, ved Kysten,	Dybt fra Nordens Hjerter springer
Fryde sig ved Barderøsten.	Tonen, der saa mægtigt klinger.

Qvindens fromme Blikke tindre;
 Sukket kan hun aldrig glemme,
 Naar den klare, danske Stemme
 Fra et stort, et malmfuldt Indre
 Synger huldt om Kjærligheden,
 Tro og Haab og Himmelfreden.

Dog — det stunder nu mod Aften;	Harpeslag til Fortids Minder
<i>Skjaldens Bryst af Sorg er saaret, —</i>	Om de svundne Storbedrifter
Tiden har vel bleget Haaret,	Tone gjennem Skjaldens Skrifter —
Men ei rokket Sjælekraften!	Nordens Mænd og Nordens Qvinder!
Skal da Livets Sorg i Høsten	Fred og Fryd skal boe hos Eder,
Overdøve Barderøsten?	Naar I Skjaldens <i>Aften freder!</i>

Det latinske motto kan frit gengives: Giv hvile! En udhvilet ager giver mange fold! Digtet er romantisk efterklang, men for de to sidste strofes skyld fortjener det at mindes. Det blev optrykt i Schjøtts „Digte“, som han i 1842 udsendte på eget forlag, trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri. Digtsamlingen betegnes på titelbladet som I. samling,

¹ Locklin og Loda betyder i den gæliske (de scotske Høilænderes) Mythologie omtrent det Samme som hos os Baldur og Loke, ☉: Lys og Mørke, det gode og det onde Princip o. s. v. (Schjøtts Note).

men der kom aldrig nogen anden, skønt han har skrevet mange digte, som er spredt i blade og pjecer.

Om opfordringen og digtet har Blicher rimeligvis ikke erfaret noget. Den forbindelse, der har været mellem ham og Schjøtt, foreligger der kun et enkelt vidnesbyrd om, et brev fra Blicher til Schjøtt (i Det kgl. Bibliotek):

Spentrup den 19 Julij 1842.

Velærværdige Hr. *Pastor Schiødt*

Paa denne Dag modtog jeg først min Hr. Broders af 15. *Marts*.

Sub. Planerne tager jeg alligevel strax til Omdeling. — Hjertelig Tak for det mandigtædle Digt, hvilket jeg ogsaa nu første Gang seer. — Jeg ligger i Lyngen og sidder i Tørven, og saa gaer mig saameget forbi. Jeg gamle Mand er allene om at bjerge Mad og Drikke, og jeg har Mangel næsten paa Alt, undtagen Sundhed og Sindsstyrke. — Gud skjænke og beholde Dem det samme: saa bliver De aldrig reent fattig.

Hjertelig som ærbødig

S. S. Blicher.

Det fremgår heraf, at Blicher i hvert fald ikke har kendt Schjøtts hyldestdigt tidligere. Subskriptionsplanerne, der tales om, må formentlig være til Schjøtts digtsamling.

Mærkeligt er det at læse dette resignerende brev og samtidig tænke på, at i de samme dage udkom et af den danske litteraturs hovedværker, „E Bindstouw“, som måske mere end noget andet værk har gjort Blichers navn kendt og elsket. „E Bindstouw“ averteredes til salg første gang i Randers Avis den 23. juli 1842. Det var et lille, uanseligt hæfte i yderst beskedent udstyr, og det forblev næsten upåagtet af samtiden. Men Blicher har fået oprejsning siden.